

EGLUTĖ

1950 SPALIS Nr. 9

Redaguoja
BERN. BRAZDŽIONIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoj \$3.00; kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus ir prenumeratos pinigus siųsti adresu:

Eglutė, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

NETAPKIME LIETUVIAIS NUMIRĖLIAIS...

Gyvenant svetur labai lengva numirti savo tautai: svetima aplinka, svetima kalba, svetimi papročiai — viskas taip paveikia žmogų, kad jis nejausdamas pradeda pats svetimėti.

Bet mes esame jauni, mes dar tik rengiamės gyvenimui ir mirti nenorime.

Ką turime daryti, kad jauni būdami netaptume lietuviais numirėliais?

Namie su tėvais, su savaisiais ir visur kitur su lietuviais kalbėkime lietuviškai.

Mokykimės lietuviškai skaityti, rašyti. Skaitykime lietuviškas knygas ir laikraščius.

Mokykimės savo tautos istorijos ir geografijos.

Lietuviškose mokyklose ir iš knygų susipažinkime su Lietuva taip, lyg joje gyventume. Žinokime jos kunigaikščius ir jos praeitį, jos laisvės kovas ir Nepriklausomybės laikus, jos veikėjus ir kūrėjus; švęskime savo tautinės šventės, dainuokime savo dainas...

Mūsų tėveliai iš Lietuvos pasitraukė ne gardesnio kąsnio ir ne laimės ieškodami: jie norėjo išvengti mirties. Išlikę gyvi kūnu, neleiskime numirti dvasiai.

Viršelis ir iliustracijos — *dail. P. Osmolskio.*

EGLUTĖ - THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Editor B. Brazdžionis, So. Boston, Mass.

October, 1950. Volume 1. Number 9.

Subscription: \$3.00 yearly.

Outside U.S.A. — \$3.50 yearly.

Single copy 30c

Entered as second-class matter at the post office at Lawrence, Mass.

Application for transfer of second-class entry to Brockton, Mass. is pending.

N. P. Sesery spaustuvė
Putnam, Conn.

VILNIAUS IKŪRIMO PASAKA

VAIŽGANTAS

Didysis Lietuvos Kunigaikštis, dėl savo darbštumo pramintas Didžiu Lietuvos Ūkininku, sumanė pasistatydinti tokią tvirtapilę, kad joki priešai negalėtų jos paimti.

Sumanyta padaryta: toks tai buvo Kunigaikštis. Išsirinko labai gražius Panerių kalnus ir ant aukščiausiojo ėmė vežti didžiausias tašytas uolas ir degtas plytas. Vargo buvo neišsakomo. Į vieną vežimą reikėjo pajungti bent dešimtis jaučių.

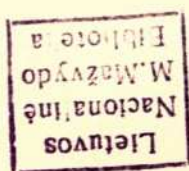
Pagaliau, visa medžiaga paruošta. Pamatui padėti raudonomis žiotimis žiopso plačiausi perkasai. Prie pat jų krašto stūkso kalnai akmenų, belaukiančių tik valandos, kuomet nuriedės gilumon ir prisiims visą statomųjų rūmų sunkumą. O jų tarpe vienas tikras milžinas akmuo, gausias atgulti į pat kertę.

Vilniaus pilis turės būti dar niekur neregėto stiprumo, nes ji gaus ginti visą Didžiojo Kunigaikščio šeimyną: čia norima padaryti sostapilę. Ir ne tik kunigaikščių gyvybę, — gins viso krašto laisvę ir šlovę.

Gražus tai kraštas, tie Paneriai: kalnais kuprotas, upėmis gembėtas, miškais pasišiaušęs nuošalys.. Jo negalėjo nepastebėti kunigaikščiai, narsūs karžygiai, garsūs ir švelniašieliai svajotojai.

Didžiojo akmens kertėn padėtų atjojo patsai šeimininkas, būriu dvariškių, pačių žymiųjų kunigų, vaidilų, žynių ir burtininkų vedinas.

Ir tarė kunigaikštis kunigams:

— Galingųjų Lietuvos dievų tarnai, jų valios ir norų aiškintojai, kvapnaus gintaro ir riebiųjų gyvulių aukotojai, pasakysite dabar man, kas plačioje mano kunigaikštijoje visų labiausiai patiktų jiems, kas reiktų jiems aukoti, idant jie per amžius globotų tuos mūrus ir darytų juos Lietuvos priešams neįkandamus?

Sunkiomis, giliomis mintimis apsiniaukę seniausiujų ir gudriausiųjų kunigų veidai. Susiraukė išmintingosios kaktos, užsimerkė akylosios akys.

Giliai galvoja, iš ugnies buria, tariasi savo tarpe, atsimena senų senelių papročius.

Pagaliau atsako savo viešpačiui:

— Didis Lietuvos Valdove. Tu pats esi dievų išrinktasis jų tarnas. Jų norus ir pats gali patirti. Bet jei būtinai mūsų klausies, tai žinok: Lietuvos dievams visų maloniausia auka būtų, jei atsirastų tokia lietuvė motina, kuri pirmutinį ir vienatinį savo sūnelį gera valia gyvą padėtų po šituo didžiuoju kertės akmeniu.

Nustebo Lietuvos Valdovas. Nustebo ir visi jo dvariškiai. Taip, tikrai. Tai būtų brangiausia auka. Tik kur ji gauti? Nuo pat pradžios pasaulio dar nebuvo girdėta tokios aukos.

Vis dėlto liepia visiems burtininkams ir kitiems mažiesiems dvasiškiams apeiti visą Lietuvą, besiklausinėjant, ar neatsiras tokia Tėvynės mylėtoja, tokia jos priešų svetimtaučių nemėgėja, kuri sutiktų net tokią savo kraujo ir savo širdies auką dievams dovanoti. Neilgai teteko kunigams klajoti. Vokiečių Lietuvoje taip nekęsta, jog jau trečią dieną kunigai rado tokią lietuvę motiną našlę.

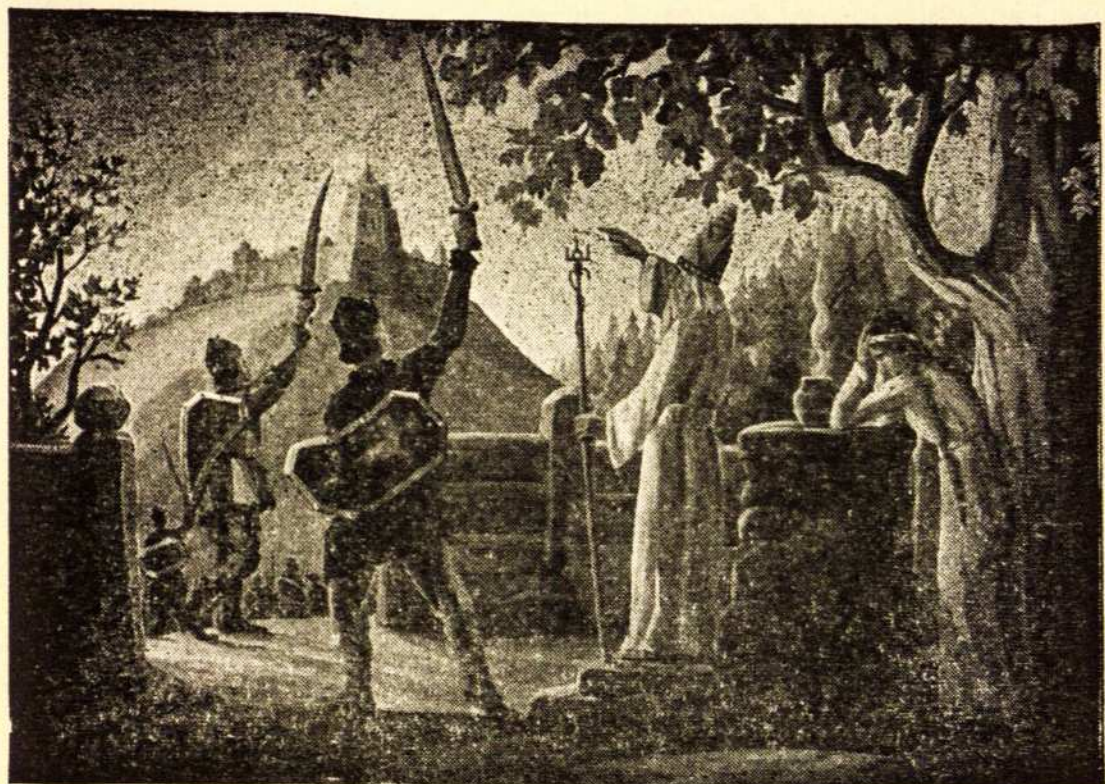
Atvedė ji savo vienatinį sūnų jaunikaitį, jos senatvės aprūpintoją. O buvo tai jaunikaitis ne tik gražus ir motinai geras, bet dar ir išmintingas vyras.

Nesipriešino jisai motinos valiai ar ten kunigų skelbiamai valiai; tiktai norėjo ištirti, ar tai tikra yra dievų valia?

Ir paprašė Kungaikštį, kad jam leistų triskart paklausti kunigus: jei jie atsakys tinkamai, bus tai neabejotinas ženklas, jog dievų valią tikrai žino; jeigu atsakys netinkamai, bus ženklas, jog tik savo prasimanymus skelbia.

Kunigaikščiui sutikus, jaunikaitis paklausė kunigus, kaip jiems rodos, kas yra visame pasaulyje —

1. už viską saldesnis,
2. kas yra už viską lengvesnis ir
3. kas yra už viską kietesnis?

Senovės lietuvių kunigas — Krivių Krivaitis priima karių priesaiką ginti nuo priešų Gedimino pilį.

Neilgai tegalvoję, kunigai atsakė:

Visų saldžiausias pasaulyje bus laukinių bičių korys, visų lengviausias, žinoma, bus medinojo paukščio pūkelis, o visų kietčiausias bus — Kunigaikščio plieno kardas, kuriuo jis sudrožęs raiteliui per galvą, gali jį per pusę perkirsti lig pat balno.

— Netiesa! — drąsiai atsakė išminties vyras. — Aš žinau daiktų dar saldesnių, dar lengvesnių, dar kietesnių.

— Nujau, bene ką?

— Gi motinos pienas kūdikiui už medų saldesnis, gi kūdikis ant motinos rankų už pūkelį lengvesnis; gi mano motinos širdis už plieną kietesnė, jei neplyšta atiduodant mane taip baisiai nukankinti.

Ir sutiko Kunigaikštis ir visi jo dvariškiai ir susirinkę žmonės, jog išminties vyras tiesą pasakė; jog tai nebus Lietuvos dievų noras tokios aukos. Ir liepė jaunikaitį paleisti.

Ir vėl įsakė Kunigaikštis kunigams teirautis kokios gi aukos Lietuvos dievai reikalauja, kad jos sostapilė būtų nesugriauinama? Kas iš visų Lietuvos turtų būtų dievams visų maloniausias?

Ir vėl apsiniaukė giliu rūpesčiu visų kunigų veidai. Vėl jie galvoja, buria, aukas degina, senų senelių papročius atsimena. Tris dienas, tris naktis nevalgę, nemigę, pagaliau atsakė savo viešpačiui:

— Didis Lietuvos Valdove. Maloniausia Lietuvos dievams auka štai kada bus:

Jei Lietuvos dievai nesutiko, kad senovės papratimu po kertės akmeniu atgultų jaunikaitis, tai aišku, kad po tuo pat akmeniu turi atgulti mergaitė, lygiai graži, kaip ir jokio bloga neišmananti. Nes toks yra senų seniausias ne tik lietuvių, bet ir kaimynų paprotys, kad norint pastatyti stiprus mūras, reikia po juo užkasti gyvas žmogus.

Ir įsakė kunigaikštis burtininkams ir kitiems mažiesiems kunigams suieškoti pačią nekalčiausiąją mergaitę visoje Lietuvoje ir atvesti į Vilnių, kad taptų dievų auka už visos Tėvynės laimę ir laisvę.

Neilgai teteko kunigams klajoti. Lietuvoje mergaitės kone visos buvo gražios ir nekaltos. Bet kurią atvedė, buvo gražumu lygi Lietuvos laukų žiedui; jos akelės žydrumu buvo lygios Trakų ežeros gelmėms. Ir matės blogą nieko nenuvokianti.

Baltas sužadėtinės drabužiais, žaliu rūtų vainikėliu ant galvelės, laukinių žiedų glėbiu mažutėse rankytėse, šypsodamasi ir vien tik savo apdaru ir gėlytėmis džiaugdamasi, ji ramiai sau atsistojo griovio gilumoje, kur turėjo nuriedėti anoji didžioji kertės uola, lyg visai nenuvokdama, jog jai kas bloga gali atsitikti.

Visų širdis į save palenkė. Visi sudrebėjo užjausdami. Bet ką padarysi, jei tai tokia pačių Lietuvos dievų valia?

Kapų tyloje, visi akis žemyn nuleidę, karštai skubėdami, šimtu rankų užkabino uolą ir stūmė ją į griovį, kad tik greičiau nutiktų tai, kas neišvengiama.

Ir visi apmirė, nustėro.

Tik Kunigaikštis neiškentė. Šoko prie krašto, žvilgtelėjo žemyn ir visas veidu nušvitęs, linksmi sušuko:

— Visų maloniausią auką Lietuvos dievai patys sau pasirinko!

Griovyje šalia uolos stovėjo gyva lietuvaitė. Kaip ir pirma, švietė nekalto nerūpestingumu. Tik akelėse spindėjo du deimantu — dvi ašarėli, kad akmuo krisdamas išmušė iš jos rankų visus kvepiančius žiedelius ir ant jų atsigulė.

Nekaltos lietuvaitės aukos Lietuvos dievams būta visų maloniausios, ir Vilniaus pilis buvo stipriausia.

DIDYSIS LIETUVOS KUNIGAIKŠTIS GEDIMINAS, valdęs sostą 1316—1341 m., kada kare su kryžiuočiais žuvo nuo priešo kulkos ir palaidotas pilialkalny prie Veliuonos, ant Nemuno kranto. Po jo kraštą valdė jo 7 sūnūs: Algirdas, Manvydas, Narimantas, Liubartas, Karijotas, Kęstutis, Jaunutis, kuriam atiteko Vilniaus sostas. Lietuvių mylimiausias buvo Kęstutis, kuris sostinę turėjo Trakuose ir valdė žemaičius. Jų seserys buvo: Aldona, Marija, Auka, Aigustė.

SU TAVIM, DIEVULI...

VYTĖ NEMUNĖLIS

Kai mane mamytė
Anksti rytą kelia,
Su Tavim, Dievuli,
Pradedu dienele.

Kai einu namučio,
Kai žaidžiu, bėgioju,
Su Tavim, Dievuli,
Aš esu kaip rojū.

Kai lankau mokyklą —
Pamoką kiekvieną
Su Tavim, Dievuli,
Leidžiu visą dieną.

Vakare, kai ilsis
Ir mama, ir tėtis, —
Su Tavim, Dievuli,
Aš einu ilsėtis.

Gera man, Dievuli,
Su Tavim gyventi:
Visos dienos laimė,
Visos dienos šventė.

Jr jie buvo VAIKAI

RYKŠTĖ Į GALVĄ ĮPILA PROTO...

Iš rašytojos Žemaitės vaikystės atsiminimų

Mano tėvai pas grają Plioterį ištarnavo daugiau kaip dvidešimt metų, tėvas — ūkvedžiu, motina — gaspadine.

Vaikų buvome keturios mergaitės, broliuko nebuvo...

Mes augdamos iš pat mažo padėjome motinai dirbantis — paukščius ganėme, lesinome, didesnės užaugusios milžime karves, sūrius darėme...

Žiemą tėvas mus mokė skaityti ir rašyti, kalbėti lenkiškai liepė, žemaitiškai draudė. Labiau buvome draudžiamos nuo draugavimo su lažininkų vaikais, kurie nešdavo valgyti: negalima mums buvo su jais nei susidėti, nei šnekėti.

Kai mokė mus poterių, turėjome balsu rytą vakarą susiklaupę kalbėti. O kai aš išmokau, leido jau ir patylias kalbėti. Žiemą trobos gale visuomet tėvas pasikabindavo gembėje savo kailinius, tai aš, po tais palindusi, paklūposiu, kol Juzė sukalbės balsu — aš išlįsiu ir tarsi sukalbėjusi, bet tik patylėjusi. O vakarą, kai varys prie poterių, aš persižegnėjusi klupt kieme po klevu žolėje — paklūpojusi “sukalbėdavau poterius”.

Kada mokiausi skaityti — atsimenu: paėmus “lementorių”, reikėjo persižegnoti ir, atskleidus paskutinį lapą, ten išspausdintas eiles perskaityti (lenkiškai):

Rykštė nuplakti vaikus turi tankiai,
Rykštės baudimas sveikatai nekenkia.
Rykštė į galvą jiems įpila protą,
Poterių moko, ištiesia kuprotą...

Tas to himno skaitymas man didžiausias nesmagumas: dažniausiai apsipylusi ašaromis skaičiau.

Pasipriešinti, neskaityti negalima, nes visuomet rykštė po balkiu pakišta riogsojo, ir su ta būčiau priversta skaityti.

Išmokus elementorių, kaip žirnius berti, įstatė jau į maldaknygę. Didžiausias man džiaugsmas, kad tos “Rykštės” nebereikės kartoti.

Mano tėvai buvo labai dievobaimingi ir pamaldūs: darbojo mus nuo papiktinimo, nuo blogų kalbų... Atsimenu — sykį besidračydama su mažąja seseria Juze, sušukau: "Ach ty Judaszu!" (Ak, tu Judošiau!). Išgirdęs tėvas baisiai mane subarė už tą žodį, vos su rykšte negavau, bausdamas paklupdęs mane liepė tris "Sveika Marija" sukalbėti... O jau išgirstų paminėjus "dijablą" ar "čiortą" (velnią), nežinau, kas būtų.

Žiemą vakarais ir gaidykstėmis mama ir mergaitės verpė. Kas rytą ir kas vakarą verpdamos giedojo visokias litanijas, gadzinkas, karunkas ir kitas šventas giesmes.

Aš, pramokusi iš tėvo, labai mėgau skaityti, bet mumyse nebuvo knygų: tėvas nepirko, turėjo tik senas lenkiškas maldaknyges...

Turėjau ir rusišką "lementorių" — pažinau raides ir žodžius paskaičiau; turėjau dar lenkišką dainų knygą; taip pat buvo man ir dvi žemaitiškos: "Živatas Jėzaus Kristaus", "Sekimas Jėzaus Kristaus Tamošiaus a Kempis"... Tai aš tas lenkiškas ir lietuviškas knygas žiemą apsimartydama skaičiau. Vasaromis paukščius ganiau, ir vėl tos pačios knygos man rankose, mažne atmintinai išmokau.

Taip pat rašyti mokė tėvas marmurinėje lentelėje.

Septintus metus mane beeinančią privedė pirmą sykį išpažinties. Senukas kunigas Golminas pas mus dažnai atvažiudavo, mano tėvų labai mylimas. Jam atvažiavus, motina visuomet kvepiančią kavą virdavo pavaišinti...

Sykį kunigas mane paklausė:

— Kas tave sutvėrė?

— Mama, — atšoviau.

Uždaviau kunigui tokį galvosūkį, ėmė man aiškinti apie dūšią (sielą), apie kūną ir dar, ir dar... Man, žinoma, ne galvoj kunigo pamokos, aš nė neklausiau. Motinos nebuvo viduj, turbūt kavą virė: įėjusi įsikišo į kunigo kalbą, ėmė raminti:

— Ką čia, kunigėli, su ta kvaiše sau galvą suki — ji įsakymų mokoma; ot, atėjo ant seilės, ir pasakė niekus; aiškinti, vargti neapsimoka.

Įpylė kavos, ir kunigas mane užmiršo.

AUKSINIAI RUTULĖLIAI

MARIJA PEČKAUSKAITĖ

Kai dar tebebuvo vaikas, gavau vieną kartą gražų žaislą. Tai buvo įvairiaspalviai stikliniai rutulėliai, dėstomi visokiais raštais ant tam tikros lentelės. Jų tarpe buvo ir tokių, kurie atrodė kaip auksiniai. Nebežinau iš kur man atėjo mintis žymėti tais rutulėliais savo išgyventąsias dienas. Jei kurią dieną būdavau mandagi, darbšti, gera, tai vakare mesdavau į tam tikrą dėžutę auksinį rutulėlį, jei kas nors nebuvo kaip reikiant, mesdavau tamsų.

Šeštadienį nunešus tą dėžutę pas motiną, skaitydavau rutulėlius.

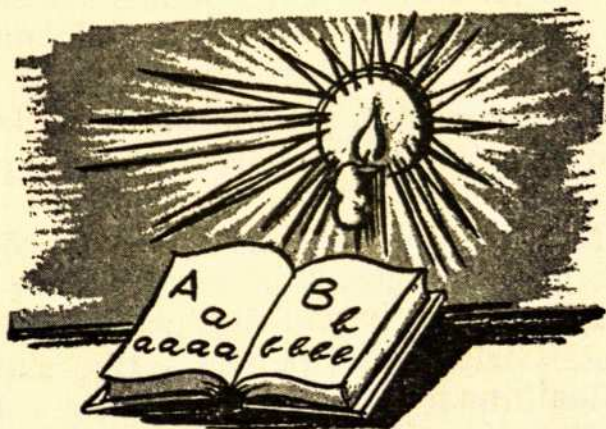
Dar ligi šiol tebeatmenu tą gėdą ir tą apmaudą ant pačios savęs, kuri slėgdavo mano mažą sielelę, jei dėžutėje būdavo tamsių rutulėlių; ir sunkiausias už viską tas jausmas, kad tai nepataisoma. Niekaip, jokių būdų nebeatmainysi jau tų gražių rutulėlių, niekad os nebepadarysi jų auksinių. Liūdnai, pilnomis ašarų akimis žiūrėdavau į rutulėlius.

Kartą mano mažasis broliukas, matydamas mane tokią nuliūdusią, tarė:

— Duok, aš išmesiu juoduosius ir įdėsiu auksinius. Štai, ir bus, kaip nori. Bet aš liūdnai papurčiau galvą.

— Ne, tai vistiek bus nusukta. Kas iš to? O kas išmes tuos, kuriuos Viešpats Dievas deda į mano indą?

Taip. Kas jas atmainys, tas valandas, kurios kasdien grimsta į amžinybę?

PASAKA APIE

PELĖDĄ

V. NEMUNĖLIS

Dabar pelėda, su dideliais akiniais ir sėdinti ant storų knygų, yra mokslo ir išminties ženklas. Senų senovėje pelėda buvo negudriausias paukštis. Visi kiti paukščiai turėjo kuo pasigirti, tik pelėda ne. Erelis buvo stipriausias, ir jį išrinko paukščių karaliū. Kregždė turėjo žvalius sparnus ir nardė ore kaip žaibas. Lakštingalai buvo duotas gražus balsas, ir jį giedojo kaip tikra dainininkė. Šarka nešiojo žinias — jį pavadavo pašta. Gegutė galėjo atspėti nelaimę, iškukuoti žmogaus amžiaus metus, o jei ką su pinigais užkuodavo, tas visus metus būdavo turtingas. Net ir gandas, ir tas turėjo ką veikti su savo ilgomis kojomis — jis braidė po balas, gaudė mažus vaikus ir nešiojo juos tiems, kas jį gražiai paprašydavo. Tik viena pelėda murksojo nieko neveikdama girioj ir visą dieną snaudė. Nuo snaudimo jai aptemo akys, ir po kiek laiko ji net saulės šviesos pradėjo bijoti. Skraidydavo ir maisto ieškodavo tik naktį, kai visi miega, ir niekas jos, nelaimingos, nemato.

Ir nutarė ji kaip nors pragudrėti. Bet kaip? Snaudė, snaudė, galvojo, galvojo ir sugalvojo: eis ji pas žmones ir pasiklaus patarimo.

Ir išėjo. Netoli nuo to medžio, kur jį drevėje turėjo savo gūžtą, gyveno girios sargas. Nuo neatmenamų laikų saugojo šią girią, visus žvėrelius ir paukšteliū žinojo, visas uogas ir grybus pažino. Girios sargą pelėda sutiko skubiai išeinantį iš namų ir užkalbino.

— Laba diena! — jį tarė, — pasakyk man, kaip pasidaryti gudriai?

— Nekvaršink man galvos, — atsakė sargas, — po trijų

dienų ponas rengia didžiulę medžioklę, turiu išvalyti takus, surinkti šakas ir išdėlioti gaires medžiotojams ir žvėrių varovams. Jei ko nori pasiskolinti, eik pas mano žmoną. Sudiev!

Pelėda ne pasiskolint ėjo, tik patarimo pasiklausti, bet girios sargas tiek buvo susirūpinęs savais reikalais, kad nė ko pelėda nori, negirdėjo...

Nuėjo pelėda pas sargo žmoną. Sargo žmoną ji sutiko tarpduryje, taip pat kažkur išeinančią.

— Laba diena! — ji tarė, — pasakyk kaip man pasidaryti gudriai?

— Neturiu laiko, paukšte, labai gaila, neturiu laiko — skubu, nešu žiupsnelį aguonų kaimynei, kad išvirtų ir sūneliui prie danties pridėdų: labai padeda, skausmą kaip ranka atima... Ateik kitą kartą — tada pašnekėsime paplepėsime. Sudie...

Ne plepėti pelėdai rūpėjo, bet ką darys vargšė, kad jos, kvailos, niekas neklauso. "Sudie", atsakė ji sargo žmonai ir pasileido tolyn žabalinėdama, gerai tako nematydama.

Girios pakrašty gyveno atsiskyrėlis. Vieni žmonės kalbėjo, kad jis vienuolis, kiti sakė, kad atgailautojas, bet pelėda nei vieno, nei kito žodžio nesuprato. Buvo mačiusi jį tą atsiskyrėlį šakneles sau renkanti, aštriais erškėčiais kūną plaukanti, dangui ir žvaigždėlėms besimeldžianti... Ilga barzda ir žilais plaukais, it kėkštą, apaugusį. O daugiau nieko apie jį nežinojo.

Atsiskyrėlio trobelė buvo maža, kaip sauja, langas, kad vėjas neįpūstų, varnos sparnu pridengtas, durys, kad meška neįeitų, stirnos koja užsklėstos; stogas be kamino, o vietoj jo vilko uodega kyšojo, kad žinotų dūmai, pro kur į orą išeiti.

Pelėdai niekas nebuvo sakęs, kad įeinant į trobą, pirma reikia pirštu gražiai pabarbenti, paskui pasiklaudyti, ar atsako "prašom", ir tik tada įeiti. Įėjo ji, kaip vagis, nepabarbenus, ir tarė: "Laba diena..." Bet, nebaigus savo pasakos sakyti, nutilo. Atsiskyrėlis savo didelius akinius buvo nusėmęs, o storą knygą prie lango palikęs neužverstą. Tarp lapų buvo padėta laukinio žąsino plunksna, o prie jos matėsi nebaigtas rašyti žodis...

Pelėdai pasigirdo, lyg kažkas prie kakalio sakytų: "A-štiš, a-štiš!" Atsisukus į tą pusę, ji tarė:

— Laba diena, pasakyk man, kaip pasidaryti gudriai?— Nieko gudresnio ji nesugalvojo.

— Aš tikras, aš tikras, kad rytoj bus lietaus su perkū-

nija, — taip man laužo kaulus tas reumatizmas, — skundėsi ir dejavo sau vienas atsiskyrėlis ir su pelėda nė nemanė kalbėtis. O jai pasigirdo, kad jis sako: “A-štiš, a-štiš, pasiimk stiklo kaulus ir knygą ir žiūrėk, kas tenai parašyta...”

Pelėda, nors nei A, nei B nepažino, paėmė akinius ir knygą ir išėjo.

Eina namo, neša stiklo kaulus ir knygą ir mąsto: “Dabar tai aš pragudrėsiu, kai tuos kaulus ant nosies užsikaubinsiu, kai tą storą knygą atsiversiu”. Mąsto mąsto, eina eina ir sutinka kiškelį Striukelį. Bėga tas, net dulkės rūksta. “Ko maišaisi po kojų, kvaiša, ar nenori ateit į mano vestuves, — po trijų dienų bus balius; midaus, vyno tekės upės, o kiškio kopūstais bus visas Šatrijos kalnas nusodintas.”

“Po trijų dienų ponas rengia medžioklę”, prisiminė miško sargo žodžius pelėda.

— Palauk, jaunikaiti, nesikarščiuok, aš paskaitysiu, kas tuo reikalu knygoj parašyta, — tarė kiškiui pelėda.

Susidomėjo ir kiškelis. Nors jis žinojo, kad pelėda nieko neišmano, bet kas knygoj parašyta, jam tikrai parūpo.

Pelėda užsidėjo ant snapo akinius, pasiguldė ant ažuolo kelmo knygą, atsivertė ir skaito: “Po trijų dienų ponas rengia didžiulę medžioklę...”, o nuo savęs pridėjo: Tegul niekas tuo metu nerengia nei vestuvių, nei krikštynų, tegu joks žvėrelis nešoka ir nedainuoja, tegu visi saugo savo sveiką kailį ir iš girios neria kuo toliausiai arba į urvus lenda kuo giliausiai...

Kiškelis pelėdai nebūtų tikėjęs. “Bet jei storos knygos taip rašo, tai gal ir teisybė”, pagalvojo. Ir nukūrė per mišką, atšaukdamas vestuvių puotą ir rėkdamas, kad visi, kas gali, išsislapstyti.

“Kiškelis nieko nežino, o aš žinau”, džiaugėsi pelėda ir juo daugiau apie tai galvojo, juo jai rodės išmintingesnė ji darės.

Eina, eina toliau ir sutinka verkiančią voverytę Rudytę: “Serga mano vaikelis, skauda jam dantukas, negali riešutėlių kramtyti ir nežinau, kas daryti, kuo gydyti, kur daktarėlį atrasti...”

— Tai pasakė!.. “Daktarėlio ieškoti...” O kam būtų tos storos mokslo knygos? Pažiūrėkim, kas tuo reikalu parašyta? — Ir pelėda, atsimindama miško sargo žmonos žodžius, paskaitė: “Kaimynės sūnui dantelį suskaudo, negali riešutėlių kramtyti, reikia aguonų saujelę piene išvirti, paskui gerai nusunkti, paskui prie danties pridėti...” Voverytė

mokslo knygoms patikėjo, pasakiusi "ačiū", nubėgo aguonų ieškoti, o pelėda dar labiau galvojo: "Voverytė nieko nežino, o aš viską žinau. Tai kokia aš išmintinga!" Taip jai save begiriant ir apie neribotą savo išmintį begalvojant, kur buvęs, kur nebuvęs, šlumšt-pašlumšt, šlumšt-pašlumšt — išlenda lokys Klumpakojis iš krūmo. Medaus avilį savo paties storumo apsikabinęs, klevo sulos dvylika kaušų išmaukęs, strapalioja linksmutis ir kviečia visus paukštelius, visus žvėrelius rytoj į lokio Šiokio Tokio aikštelę, į šaunią gegužinę.

— Palauk, palauk, nereikia skubėti... Pirmą pažiūrėkim, kas knygoje tuo reikalu parašyta! — sušuko pelėda ir ėmė skaityti: "Aš tikras, aš tikras, kad rytoj bus lietaus su perkūnija..." O nuo savęs pridėjo: Reikia palaukti kito sekmadienio, bus kiškelio Striukelio vestuvės, bus voverytės Rudytės vaikas sveikas... Po didžiosios medžioklės sveikiems ir gyviems išlikus, tikrai bus ko pasidžiaugti.

Ir lokys Klumpakojis knygai patikėjo. Apie medžioklę nugirdęs, į savo mygį kuo giliausiai įlindo.

O po kelių dienų, kai viskas įvyko, ką pelėda knygoje buvo išskaičius, garsas apie jos išmintį per visą girią nusikambėjo. Iš visos girios rinkosi žvėrys ir paukščiai, klausdami patarimų, ir pelėda visiems savo išmintį rodė, tų patarimų nešykstėjo.

Vieniems pataikė, kitiems ne. Kam pataikė, tie ją garbino ir gyrė, kam ne — tie save kaltino, negerai nusiklausę. Bet pelėda dabar jau tikrai įsitikino, kad ji viską žino. Dienų dienas ji sėdėjo ant storos knygos su kaulo akiniais ant snapo pas savo drevę ir mąstė, mąstė.

O kai išėjęs uogelių pasirinkti, šaknelių pasirinkti ir žvaigždelėms pasimelsti ją taip mąstančią atsiskyrėlis atrado, vos nenusikeikė pamatęs, kas jo knygą buvo pavogęs; parsinešė sudžiūvusią, sustingusią pelėdą su visa knyga namo ir pasidėjo jos iškamšą ant savo stalo. Pelėdai pas atsiskyrėlį sėdint, garsas apie jos išmintį dar labiau paplito.

Ir nuo to laiko pelėda liko mokslo ir išminties ženklas.

ŠUNELIS MOKA

STASYS DŽIUGAS

Tai turiu šunelį, —
Vadinu jį Moka.
Su manim jis bėga,
Per tvorelę šoka.

Greitas kaip pašėlęs —
Kulka nepavytų!
Duok ilgiausią dešrą, —
Tuo jį suraitytų!

Turbūt, niekas tokio
Šuns šiandien neturi, —
Su manim jis bėga,
O į varnas žiūri.

Auseles pastatęs,
Uodegėlę riečia,
O sutikęs Rainį,
Lenktyniautį kviečia.

VYT. TAMULAITIS

8. *Kelionė į Kauno teatrą*

Svirpliui pabaigus, visi kurį laiką tylėjo ir netarė nė žodžio. Visi jie atrodė tokie rimti ir susimąstę. Ne vienas jų pagalvojo, jog gera būtų, kad ir kitiems, kaip tam sliekui, atėjus mirčiai nereiktų visam numirti. Pakankamai skaudu ir liūdna būtų ir pusei mirus.

Svirplys vis dar tylėjo. Po geros valandėlės retais, nerąšiais žodžiais ėmė mintimis dalintis tik jo klausytojai.

— Koks ten gyvenimas pusės, — pagaliau pareiškė savo nuomonę ir sudužusio puduko Ašelė. Va, kad ir aš... Nei gyvas, nei miręs. Radęs tik paspirs kas nors koja, ir tiek. O jeigu paims ir su šiukšlėmis išmes į sąšlavas... Br... — pasibaisėjo Ašelė. — Taip ir nori tada, kad užkristų ant tavęs koks senas batas, ar aptrauktų voratinkliais, apkristų juos dulkės, ir trūnėtų, trūnėtų sau niekeno nematomas, nežinomas.

— Ne, ne, čia tai jau ne gyvenimas, — griežtai užprotestavo katinėlis. — Kad mane aptrauktų voratinkliai ir apkristų dulkės? Niekuomet! O dėl tos tavo negudrios kalbos, tai, pasakysiu, — vapalioji niekus, kaip šlapias nedega. Be to, tu juk ir ne pusė, o tik menka dalelė. Ką gi, pavyzdžiui, galėtų apie gyvenimą pasakyti kad ir mano uodegos galas?

Visi, netvėrę, ėmė prunkšti juokais. Skardžiausiai juokėsi Svogūnų Pynė. Tik vienas Svirplys nepakrutino nei ūso.

— Labai atsiprašau už palyginimą, — pridūrė katinukas. Bet ar ne mano tiesa? — Jis jau ir taip sėdėjo paspaudęs uodegą po šonu, bet po to pasakymo, lyg ir privengdamas, kad uodega neimtų reikšti savo nuomonės, dar labiau pakišo ją po savimi.

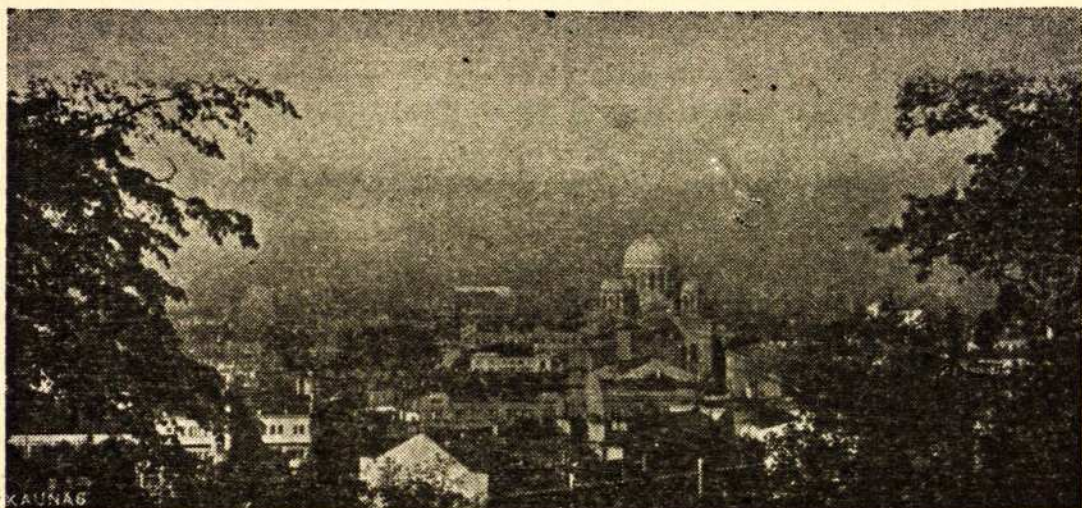
Kad jo klausytojai neįsiveltų į bereikalingus ginčus, Svirplys vėl prabilo:

— Na, kol dar neaušta ir kol nelaikas mums visiems išsiskirstyti savais keliais, aš jums, gerbiamieji, papasakosiu trumpą, bet nuotykingą savo kelionę į Kauno teatrą. Noriu pastebėti, kad įdomu ne pati kelionė, bet nuotykis teatre, kuris sau lygaus neturi visoje Kauno teatro istorijoje.

— Taip man berymant mėnesienoje po anų keistųjų laidotuvių, atėjo ir gintarinė aušra, nuo dangaus skliautų surinkdama visas žvaigždes ir jas sidabrinės rasos pavidalu išharstydamą ant pievų ir ant laukų, ant žolių ir ant žolynėlių... Jau skardžiabalsė lakštingala buvo padėjusi savo dūdelę, tik pilkasis vyturys, kaip gyvojo sidabro lašelis, spurdėjo aukštoje padangėje, pranašaudamas giedrią pavarario dieną... Buvau pasirengęs grįžti namo, kaip nutiko keistas ir neįtikėtinas dalykas...

— Tai vistik, pasakysiu, nuotykius jūs mėgstate, — pertraukė Svirplio pasakojimą katinukas. Iš jo pusės toks įsikišimas buvo tikrai nemandagus, ir puoduko Ašelė, kuri kadaise buvo pratusi prie gražių manierų, labai pasipiktino ir susidomėjo, kągi atsakys jam pasakotojas.

— Ne aš nuotykius, bet, atvirkščiai, nuotykliai mane mėgsta, — pataisė katinuko mintį muzikantas ir kalbėjo toliau: — tik klausykite. Tuo momentu, kai aš jau visai buvau pasirengęs duoti gerą šuolį į priekį, pagriovio takely pasigirdo žingsniai. Suspėjau dar pamatyti, jog tai ėjo netolimo gyventojų sūnus studentas, bet nebesuspėjau sulaikyti šuolio. Vieni kartu pasijutau į kažką netikėtą atsitrenkęs ir kažkieno nežamas tolyn ir tolyn. Po geros valandėlės tokios neįprastos kelionės, pagaliau susivokiau, kur esu ir kaip keliauju. Pasirodo, buvau išokęs į studento švarko kišenę, ir gerokai pasimuistęs, atsiradau ant jos krašto, nuo kurio kiekvieną minutę galėjau lengvai pasiekti žemę... Bet aš nebūčiau prityręs keliauninkas, kad nebūčiau sumetęs šią progą išnaudoti. Patogiai ant kišenės krašto įsitaisęs, galėjau ramiai į visas puses žvalgytis ir stebėti apylinkes, kurios tuo tarpu dar visos man buvo gerai pažįstamos. Pažįstamas pasirodė ir tas balsas, su kuriuo kalbėjosi eidamas studentas. Tai buvo kaimynų duktė Milda, kuri jį palydėjo iki stoties ir dabar kalbėjosi apie Kauno gyvenimą, apie muziejus ir knygynus, apie teatrą, vaidinimus, operas ir koncertus... Išgirdęs žodį "koncertas", ištiesiau savo ūsus, kad nė vieno žodžio nepraleisčiau pro šalį. Iš tolimesnės kalbos sužinojau, kad

Bendras Kauno vaizdas. Vidury matyti Igulos bažnyčia.

studentas vyksta į Kauną, kur šiuo metu lankosi keli pasaulinio garso dainininkai ir muzikai ir dalyvauja mūsų operos pastatymuos. „Na, svirpleli, keliauninke, ne muzikantas būtum, jei šios kelionės neišnaudotum išgirsti tai, už ką žmonės didelius pinigus moka... Ne be reikalo likimas tave patogiausiom vietom tokiai ekskursijai išokdino...“ Visą laiką tupėjęs ant paties kišenės krašto, kad besiertinant pavojui vienu momentu galėčiau nuo jo šaute nušauti, po šių žodžių pakeičiau savo nuomonę ir ėmiau raustis atgal, kad per neatsargumą nebūčiau nustumtas ir kad neprarasčiau tokios puikios progos, kuri gyvenime pasitaiko tik vieną kartą. Netrukus glūdėjau pačiame kišenės dugne, visai nesidomėdamas nei apylinkėmis, nei traukiniu, kurį girdėjau švilpiančią ir dundenant. Viena mintis man neišėjo iš galvos: pamatyti Kauno operą ir išgirsti garsenybes...

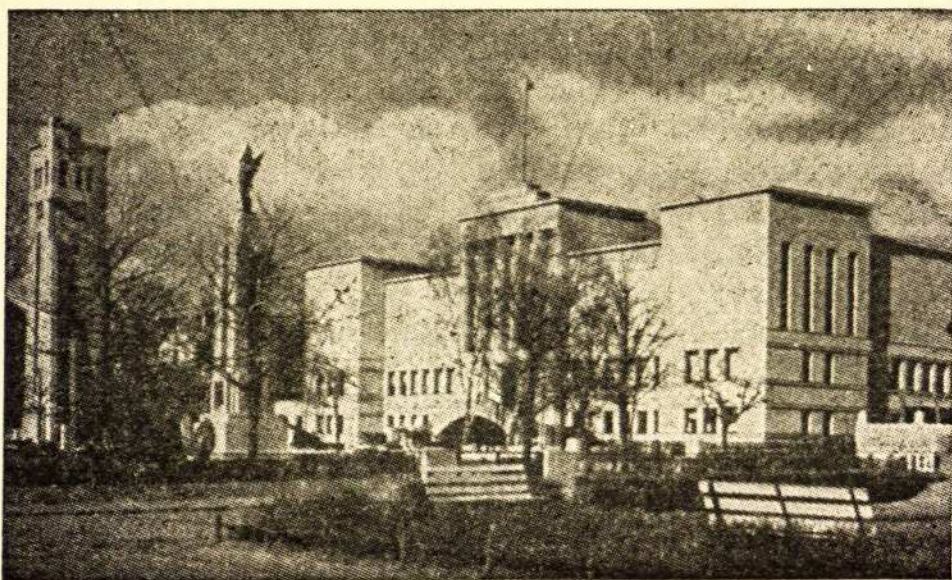
Kiekvienas keleivis, kaip žinote, važiuodamas traukiniu ar laivu turi turėti nusipirkęs bilietą. Važiuojantis be bilieto vadinamas „zuikiu“. Toks „zuikis“ ir aš buvau. Bet kad pagautų, nė kiek nebijojau, nes važiavau saugiai pačiame kišenės dugne sėdėdamas ir per visą kelią nebuvo nė nosies iškišęs. Siek tiek apsidairiau, tik traukiniui privažiavus Kauno stotį. Bet ir čia nebuvo kada ilgai žvalgytis, nes mano bendrakeleivis tuojau sėdo į miestinį autobusą ir gražia gatve, vadinamu Vytauto prospektu, važiavo iki Igulos bažnyčios, kuri yra pradžioje Laisvės Alėjos. Čia jis išlipo, ir palaukė kito autobuso. Tas kelias minutes dairiausi į visas puses, norėdamas ko geriausiai susipažinti su namais ir gat-

vėmis, kad kokiai nelaimei ištikus galėčiau nepaklysti ir pats į stotį pataikyti. Pačioje Įgulos bažnyčios aikštėje, prie Gedimino gatvės, pastebėjau aikštelę su žole, medžiais ir suoliukais, ir kad ne baimė paklysti ir pavėluoti į teatrą, tikrai būčiau iššokęs ir ten sėdintiems miesčionims pakoncertavęs. Bet gerai padariau susilaikęs. Proga pakoncertuoti man pasitaikė daug geresnė, ir aš laiminu tą valandą, kada man likimas pasiūlė aną šuolį į studento kišenę.

Netrukus mano bendrakeleivis sulaukė savo autobuso ir pasikėlė į Žalią Kalną, taip vadinamą Kauno naująją dalį. Mudviem beeinant per ažuolyną, aš nugirdau koncertuojant lyg kažką iš mano giminės; bet tai toli gražu nebuvo tikro Svirplio muzikanto smuiko garsai. Ak, kaip aš vėl panorau pasilikti čia bent porai valandų ir parodyti, ką reiškia tikro menininko smuikas. Nugalėjau ir antrąją pagundą.

Studento gyventa pačiame Vydūno alėjos gale, beveik prie Mickevičiaus slėnio. Bet to garsaus slėnio, kur ano poeto vaikščiota, svajota ir kurta, man pamatyti taip ir neteko. Studentas tuojau įėjo į savo butą, nusivilko švarką kuriuo atvažiavo iš kaimo, ėmė praustis ir rengtis vakarui. Mano laimė, kad aš laiku pastebėjau, jog jis paėmė kitus drabužius, o jei ne, tai taip ir būčiau likęs kelionės švarko kišenėje. Nesunku netyčia užšokti ant laimės, bet daug sunkiau tyčia ir ypač tada, kai tau nėra kito pasirinkimo. Ilgai šokinėjau aš po tą juodą, išeiginį švarką, kol suradau vietą, kur patogiausia būtų sėdėti nematomam ir vis dėlto viską matyti ir girdėti. Pagaliau pataikiau: vargais negalais įsispraudžiau į kišenukę prie atlapo. Paskutinė kliūtis nugalėta. Nepraėjo nė pusvalandis, kaip mudu atsiradome prie miesto sodo, kuriame yra valstybinis Kauno teatras. Iš Laisvės alėjos per sodą takas į teatrą buvo pilnas skubančių žmonių. Už teatro durų vos prasigrūdome į vidų pro būrius belaukiančių žmonių prie kasos, kur parduodami bilietai. Mano studentas bilietą jau turėjo. Ir gerą bilietą, pačioje apačioje, vadinamam partery. Kai suradęs savo vietą atsisėdome, aš vėl išdrįsau iškišti nosį iš kišenukės, kur buvau pasislėpęs, kad nepastebėtų, kai mano studentą ėmė sveikinti ir kalbinti jo pažįstamos ir pažįstami, draugai ir draugės. Pasigirdo skambutis, kitas. Žmonės ėmė skubėti į vietas. Kilo triukšmas ir balsų mišinys. Sėdėjau suglaudęs ūsus ir dairiausi. Buvo šviesu, kaip dieną. Palubėje degė sietynas šviesų. Aplinkuiėjo trijų aukštų sėdynės, kurios buvo sausakimšai pilnos publikos. Pirmo aukšto gale buvo atskira vieta, kur sėdėjo keletas

puošnių ponų ir ponių. Vėliau sužinojau, kad ten valstybės prezidento vieta. Labai puošniai pasipuošę buvo ir aplinkui mus sėdinčios ponios ir panelės. Ypač mane kankino aplinkui sklindantis neįprastas kvepalų kvapas, kuris nebuvo panašus nei į pievos kmynų, nei į ramunių, nei į čiobrelių ar kitų lietuviškų gėlių kvapą. Ėmė toks čiaudulys, kad vos įstengiau susilaikyti. Dar kartą pasigirdo skambutis, šviesos priemo ir priešais buvusi uždanga su lietuviškos rūtos šakele ėmė kilti į viršų. Vaidinimas prasidėjo. Salė nutilo, kaip numirus. Pasigirdo pirmieji muzikos garsai. Pasirodė dainininkai. Dainavo Kipras Petrauskas, Ipolitas Nauragis. Jie dainavo lietuviškai, ir aš daug ką galėjau suprasti. Bet vyriausia dainininkė moteris buvo viešnia, italė, ir ji dainavo itališkai. Ji tralialiavo gražiai, kaip lakštutė, ir abu mūsiškiai vyrai varžydamiesi kiekvienas stengėsi prieš ją gražiau pasirodyti ir vienas ploniau — tenoru, kitas storiau — basu traukė kaip begalėdami. Padarė pertrauką ir vėl dainavo; o orkestras jiems pritarė. Dar po vienos pertraukos Kipras Petrauskas su gražiąja dainininke išbėgo į kalnus, į gamtą ir ten rengėsi vienu du gyventi. Vėliau sužinojau, jog ten būta ne tikros gamtos, jog tie gamtos vaizdai nupiešti dailininko; bet jie buvo tikrai gražūs, ir aš vėl pajutau pagundą šokti į tuos kalnus. Danguje vos vos brėško aušra. Visur tylu, tylu. Tik retkarčiais iš orkestro pasigirsta vienas kitas smuiko, vienas kitas dūdelės garsas. Pagaliau nutyla ir tie. Tyli dainininkai, tyli orkestras, tyli publika. Ir visi jaučia, kaip toje ty-

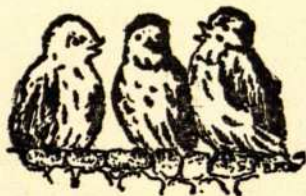
Karo Muziejus Kaune. Sodely matyti Laisvės statula.

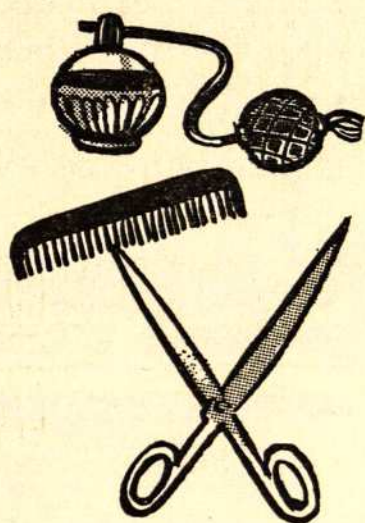
loje aiškiai trūksta gamtiškos, tikros svirplio muzikos. Matyt, taip galvojo ir dirigentas. Jis pamojo kažkuriam kampe sėdinčiam muzikantui, ir šis pasistengė kelis kartus pamėgdžioti svirplio garsus. Bet, Dieve, kokia tai skurdi pasirodė muzika. Man pasidarė gėda klausytis. Nejaukiai jau-tėsi ir mano bendrakeleivis studentas. Man toptelėjo galvon mintis, jog padėti reikia gelbėti. "Na, muzikante, tavo likimo valanda reikalauja pasirodyti visoje tavo didybėje. Neleisk, kad tavo muzika būtų kokių neišmanėlių iškraipoma..." Ir aš visiškai iškopęs iš kišenukės, griebiau į rankas savo smuiką ir — užtraukiau! Įvyko kažkas nepaprasta: dirigentas kaip turėjo pakėlęs savo lazdelę, taip ir sustingo nejudėdamas, publika nustėro, lyg perkūnui vidury žiemos trenkus, dainininkams užėmė kvapą, o mano bendrakeleivis studentas net krūptelėjo, pastebėjęs, jog toji muzika eina nuo jo atlapo krašto. Tai truko gal minutę, gal dvi, bet aš spėjau išlieti visus garsus, kurie tiko tokiai apyaušrio tylai. Aš spaudžiau stygas, kaip dar niekados ir niekur nebuvau spaudęs. Liejosi muzika, negirdėta garsiausiuose pasaulio teatruose. Tik po geros valandėlės dirigentas nuleido lazdelę. Supratau, jog laikas nutilti. Baigiau. Publikoje kilo milžiniškos ovacijos, plojimai, šauksmai "bis", reiškia "pakartoti". Bet aš buvau vėl pačiame kišenukės dugne. Žinojau, jog geriau likti nežinomam ir nepagerbtam, negu netekti gyvybės.

Kitos dienos laikraštis, smarkiai išgyręs viešnios dainininkės "dangiškai malonų balsą", apie mano muziką rašė: "Lieka dirigento paslaptimi, kaip jis iš paprasto muzikos instrumento išgavo tokių nuostabiai natūralių ir tikrų gamtos garsų, kaip, pavyzdžiui, kalnų scenoje svirplio balsas. Žinoma, tai jau pavojingas bandymas, ir jis dažniau pavartojus, gali išvirsti į tam tikrą gamtos pamėgdžiojimų manierą, išeidamas iš meninės plotmės..."

Iš tokios kritikos studentas tik skaniai nusijuokė.

Kad nelikčiau mieste, jis atsargiai išėmė mane iš kišenukės, įdėjo į degtukų dėžutę ir parvežė į tą pačią pievelę, iš kurios padariau aną lemtingą šuolį.

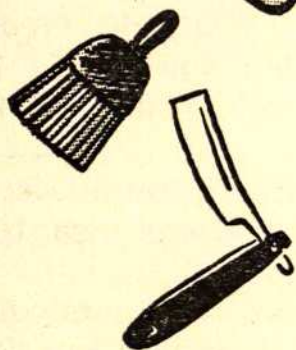
KIRPYKLOJE

ALOYZAS BARONAS

Čiku-čiku su žirklutēm,
Čiku greit ir pamažu.
Vēl plaukučiai bus trumpučiai,
Vēl bus gera ir gražu!

Čiku-čiku nuo pat ryto,
Čia gražiai nukirps ir mus.
Čia atvykom kaip ožiukai, —
Grįšim gražūs į namus.

Čiku-čiku su žirklutēm,
Čiku ištisus metus, —
Tai nukirps mažų galvučių.
Gal kokiuos penkis šimtus.

BERŽAS IR VĒJAS

Saulē nusileido. Aptemo dangus. Sužibo žvaigždēs viena po kitos. Užtekējo mēnuo, pažiūrējo iš dangaus žemēn ir slapstosi už debesio; buvo vėl pasirodēs, pažiūrējo kiek ir vėl pasislēpē.

Miega giria, snaudžia upē, vos vos vilnelę muša. Laukuose ir pievose — tyla; naktis viešpatauja. Miega visa, tik senis beržas pagiry niekaip negali užmigti.

Pailsęs jis stovi šakeles nuleidęs žemyn, bet nemiega, kažin ką galvoja. Aplinkui augą jaunučiai berželiai jau seniai nieko nebegirdi, nebemato, snaudžia ramiai. Stovi, nė nekrustelia, saldžiai sapnuoja.

Atlėkęs vėjas sako beržui:

— Ko tu, seneli, nemiegi?

— Neina miegas . . . O tu iš kur? . .

— Aš? Iš upės. Žvejas namo skubinos; aš jam laivelį padėjau stumti.

— O dar ką veikei?

— Vienos moteriškės šlapius baltinius praeidamas išdžiovinau.

— Paskui?

— Paskui kelią šlaviau.

— Ir čia atskridai?

— Ne. Nugirdau vaiką troboj verkiant, prašant mamą padainuoti jam dainelę. Bet jo mama miegojo. Tai aš įsirančiau į kamina ir dainavau, kolei vaikas užmigo.

— Ir visa?

— Ne, dar ne visa. Manęs laukė vienas malūnininkas. Pažįsti tu tą baltabarzdį senį?

— Taip, pažįstu.

— Tai aš jam daug miltų primaliau, — net pailsęs buvau.

— Gerasis vėjeli, tavęs klausydamos tik ir girdi, kiek tu kam gera esi padaręs. O pasakyk, ką tu vakar darei?

— Vakar? Nebeatmenu.

— Nebeatmeni? Jei nori, tai priminsiu.

— Ne, dėkui, nereikia.

— Kaipgi nereikia? Gera yra ir vakarykščia prisiminti.

Antai, jauna drebulaitė buvo aukšta, laiba, o dabar riogso be viršūnės; nulinko ji, lyg kokia senė... Pažvelk į lauką: ten rugiai sutaršyti, avižos išblaškytos... Ką tu, vėjeli, vakar darei? Kam tu man senam ramybės nedavei — kratei, lapus blaškei, šakeles laužei? Jaunus berželius lankstei ir į šonus sukinai. Visas miškas buvo nubudęs, drebėjo iš išgąščio, raudėjo, verkė...

Klausė vėjas, klausė ir susigėdo. Visai nutilo. Ir nuskrido kažkur tolyn.

ESMAITIS

TAS KIŠKELIS

VYTĖ NEMUNĖLIS

Tas kiškėlis toks jau greitas,
Kad jis bėga tartum raitas.

Kojas greit ir aš keliu,
Bet privyt jo negaliu...

Jeigu jis dviem kojom būtų,
Bėgtų taip, kaip aš, ir griūtų.

Bėgau, bėgau ir griuvau —
Ir kiškėlį pagavau.

II. LIETUVOS SENOVĖS VAIZDAI

VACLOVAS ČIŽIŪNAS

1. Kaip atrodė Lietuva prieš tūkstantį metų.

Suolis iš dabarties į praeitį. Graži mūsų tėvynė, kai ją matai vasarą, pėsčias ar dviračiu keliaudamas. Ypač įdomu keliauti pirmą kartą nepažįstamomis apylinkėmis: kiekvienas miškelis ar kalnelis mus vilioja savo paslaptimis ir staigmenomis. Čia senas pušynas ošia, remdamas dangų savo medžių viršūnėmis, čia upokšnis čiurlena, ten sode paskendusį vienkiemio sodybą, kryžius kelių sankryžoje, senos kapinės su griūvančia koplyčia, tuoj pat ir miestelis su akį viliojančia aukštabokšte bažnyčia ir nauja mūro mokykla... Juo tolyn keliaujame, juo įdomesnių reginių matome, juo daugiau žmonių, jų darbų ir papročių pažinti gauname. Traukiniu ar autobusu keliaudami, greičiau ir toliau nuvažiuojame, tačiau šalies grožio mažiau pamatome ir su žmonėmis mažiau tesusiduriame. Įdomiausia betgi kelionė lėktuvu skrendant: miškai, pievos, dirvos, kaimų sodybos, miesteliai ir miestai, upės ir ežerai, įvairiausių kelių šakos-šakelės išsitiesia prieš lakūno akis, kaip koks milžiniškas margaspalvis ir įvairiaraštis kilimas.

Tokia yra mūsų tėvynė d a b a r t y j e. Kokia ji yra buvusi p r a e i t y j e? Ką gautų pamatyti mūsų laikų lakūnas, jeigu jam tektų pergyventi šitokią stebuklą: imtų jis ir atsikurti prieš tūkstantį metų buvusioje Lietuvoje. Kitaip sakant, jei senelis Laikas staiga atsuktų savo nematomą laikrodį visu tūkstančiu metų atgal ir leistų mūsų laikų žmogui iš lėktuvo apžvalgyti tuometinę Lietuvą... Pamėginkime įsivaizduoti milžiniškomis giriomis apaugusį kraštą, kurį

Senovės lietuvių sodyba, pastatyta ant kalnelio, tartum pilis, prie kurios priešui sunku prieiti.

raižo upės ir upeliai, sidabro lapais blizgina ežerai ir patviniusios pelkės. Nei miestų, nei kelių, nei arimais ar javais margojančių dirvų, nei plačių pievų su šienpioviais ir grėbėjomis, nei ganyklų su galvijų bandomis... Mūsų laikais žmogus tame begalinių girių ir pelkių plote nieko neįžvelgtų, kas jam primintų dabartinę Lietuvą. Tos pačios būtų, tik gal daug platesnės ir gilesnės, dabartinių upių vagos, tie patys būtų, tik plačiau išsilieję, ežerai ir ežerėliai.

Atrodytų, iš viršaus žiūrint, kad šiame krašte tuomet ir žmonių nebūtų gyventa. Tačiau labai apsiriktume, taip manydami. Lietuva yra žmonių gyvenama jau daugiau kaip 5 tūkstančiai metų.

Girių ir pelkių kraštas ir jo gyventojai. Tarp Vyslos, Nemuno ir Dauguvos upių, nepereinamų girių ir pelkių plotuose, gyveno plačiai išsisklaidę lietuvių ir latvių protėviai. Jie šiame krašte buo įsikūrę nuo seniausių laikų. Jie čia pergyveno pirmąją savo būvį, koks aprašytas straipsnyje —

“Urviniai žmonės”, jie čia išmoko gamintis jau nebe akmeninius, bet žalvarinius, o vėliau ir geležinius įrankius bei ginklus, išmoko jaukinti ir laikyti naminius gyvulius, pagaliau ir žemę dirbti. Sunkus buvo mūsų protėviams gyvenimas bekraščių girių plotuose. Tačiau ten buvo jų pirmas pragyvenimo šaltinis: tankiose, sunkiai pereinamose giriose veisėsi taurai, meškos, vilkai, briedžiai, stirnos, lūšiai, lapės ir daugybė kitokių žvėrių-žvėrelių. Nestigo ten ir įvairiausių paukščių, ypač pelkėse ir ežerų pakrantėse. Upėse ir ežeruose knibždėjo gausybė žuvų. Todėl pirmieji šio krašto gyventojai išmoko medžioti ir ilgai gyveno tik iš medžioklės. Vėliau prisijaukino ir išmoko išnaudoti kai kuriuos gyvulius. Taip žmonės tapo gyvulių augintojais. Dar vėliau, išdeginę ir iškirtę nedidelius miškų plotus, pradėjo purenti žemę ir sėti javus. Taip jie tapo žemdirbiais ir galutinai įsitvirtino gyventi vienoje vietoje — tapo sėsliais žmonėmis. Nuo tada prireikė jiems geresnių trobesių gyventi, gyvuliams, javams ir maisto atsargoms laikyti. Taip atsirado žmonių sodybos.

Pradžioje žmonės kūrė savo sodybas tikrai paupiuose ir paežerėse. Mat, tais laikais žmonės keliauti miškais buvo be galo sunku. Kur kas lengviau buvo susisiekti vieniems su kitais gyvenant prie vandenų. Išskobę iš storo medžio liepens šiokią tokią laivelį, jau galėjo juo nuplaukti upėmis ir ežerais gana toli nuo savo sodybų. Vėliau, tapę gyvulių augintojais ir žemdirbiais, žmonės įprato keliauti raiti ant arklių. Palengva radosi giriose šioki toki takai ir keleliai. Tokiais svetimam žmogui vos pastebimais keleliais žiemą dažnai būdavo keliaujama šunimis kinkytomis rogėmis. Turbūt, nuo tų laikų išliko iki pat mūsų dienų šunkelio (menko kelelio) pavadinimas.

Iš paskirų sodybų ilgainiui augo kelių ar keliolikos sodybų kaimai. Dažniausiai kūrėsi čia pat arti tos pačios šeimos atsiskyrę giminaičiai. Iš tokių kartu susispietusių vienos giminės šeimų kilo ir kai kurių vietovių pavadinimai. Vienur kūrėsi Sargautų šeimos nariai, — vietovė buvo pavadinta Sargautai, kitur kūrėsi Butrimai — atsirado Butrimonys, dar kitur Daugėlos davė pradžią Daugėliškiams ir panašiai.

2. Senovės lietuvių sodyboje

Keleivis girioje. Siauru girios takeliu eina du vyrai. Juodu abu apsirengę beveik vienodais drabužiais. Jų kojas

dengia stambaus audimo drobinės kelnės, apsuktos žemiau kelių tokio pat audimo autais. Kojos apautos odinėmis nagingėmis, pritvirtintomis aplink blauzdas apraišiotais virveliniais raikščiais. Jų liemenis dengia avies kailio švarkai šikšniniais diržais per liemenį sujuosti. Ant galvų abu turi lapių ar kurių kitų miško žvėrelių kepures su aukštyn pakeltomis ausinėmis.

Rudens vakaro prietemoje abiejų veidai nerėškūs. Senesnis jų, barzda ir ūsais apaugusiu veidu, eina pirmas, ant peties uždėta ietimi ir už juostos užkištu kirviu ginkluotas. Paskui jį seka jaunas nedideliais ūsais vyras. Jis ginkluo-

tas trumpu prie diržo pririštu kardu ir per petį permestu lanku. Prie diržo iš dešiniojo šono pritvirtinta makštis su keliomis strėlėmis lankui. Šis vyras neša persimetęs per petį nedidelę stirnelę. Retkarčiais jis švilpteli dideliame gauruotame šuniui, kurs lodamas šuoliais puldinėja tai pirma žmonių, tai į šalimais juoduojančią medžių ir krūmų tankumyną.

Pagaliau miškas praretėja. Abu vyrai išeina į gana didelę skyrimų ir pievų aikštę. Joje pasimato aukšta storų, tankiai vienas prie kito suglaustų ir stačiai į žemę susmeigtų medžio baslių tvora ir keletas trobesių už jos. Už didelių ir sunkiai atkeliamų vartų pasigirsta kitų šunų lojimas. Abu medžiotojai, suėję į kiemą, nutildo šunis ir, viena-kitą žodį šūktelėję kieme triūsiantiems žmonėms, eina į didelės gyvenamosios trobos vidų.

Dūminėje troboje. Vos perkėlę kojas per durų slenkstį, patenka juodu į dūmais prirūkusią erdvę, kurioje sunku kas beįžiūrėti. Mat, troboje triūsiančios dvi moterys, išgirdusios šunų lojimą, skubiai užmetė glėbelį sausų šakų ant židinyje rūšėjusių žarijų. Pradžioje tik dūmai smilko ir sklaidėsi į šalis. Staiga suliepsnojus ugniai ir dūmams šiek tiek pakilus aukštyn, aiškiau pasimatė ir pats trobos vidus.

Pats svarbiausias iš visų trobos įrengimų — židinys — buvo ne kas kita, kaip pačiame molio pluktos aslos viduryje esanti didelė, ketvirtainė pusės metro gilumo, doubė. Jos dugnas buvo išgrįstas akmenimis. Duobės šonai (rentinys) buvo taip pat akmenimis sutvirtinti. Virš duobės kabėjo, že-

myn nuo vidurinio trobos balkio nuleistas, didelis medinis kablys. Ant jo kabinami įvairūs puodai valgiui virti ant židinio liepsnos. Trobos sienos buvo iš apvalių rąstų. Plyšiai tarp jų buvo samanomis užkamšyti. Sienose kur-ne-kur buvo įkalinėtos medinės gembės, ant kurių buvo iškabinėti ginklai ir ūkiniai įrankiai. Tarp pastarųjų garbingiausioje vietoje matėsi ir naujas piautuvos, išigytas iš keliaujančių pirklių už žvėrelių kailius. Pasieniais stovėjo ilgi storų lentų suolai, o trobos kampuose — keletas stambaus darbo dėžių ir kubilų drabužiams ir maistui laikyti. Kasdien dėvimųjų drabužių dalis ir kai kurie padargai kabėjo ant ilgų kartelių, parrišėtų po trobos balkiais. Lubų ši troba neturėjo, todėl dūmai laisvai kilo aukštyn ir nyko šiaudinės pastogės tamsoje, išeidami laukan pro paliktą viename stogo šone skylę. Virš židinio, tarp balkių, buvo padarytas iš medžių žievės platus dangtis, kad ugnies kibirkštys nesiektų šiaudinio stogo. Jokių kitų baldų ši troba neturėjo, išskyrus keletą medinių kaladžių sėdėjimui. Šios sodybos gyventojai valgė ir ilsėjosi dažniausiai susėdę aplink židinį, kuriame be paliovos kūrėnos ugnis. Miegui naudojo šiaudais ar sausomis žolėmis iškimštus maišus, kuriuos pasitiesdavo ant plačių suolų pasieniais arba ant aslos ties židiniu. Ugnis židinyje šildė trobą, kaitino verdamą ar kepamą valgį ir teikė šviesą, nes langų ši troba beveik neturėjo, jei neskaityti poros mažų keturkampių, lentutėmis iš vidaus užkišamų, skylių šoninėje sienoje.

Vos įėjus vyrams į trobos vidų, jaunesnioji moteris puolė prie jų, padėdama seniui nusivilkti kailinius ir kartu su jaunesniuoju medžiotoju parengdama stirną kailiui nulupti. Prie stirnos užpakalinių kojų buvo pririštos tvirtos virvės, kuriomis stirna buvo pakelta ir pakabinta ant balkio žemyn galva. Senis, pasigalandęs peilį, apipjovė kailį aplink kojų kulnis ir pradėjo vikriai mauti kailį žemyn.

Kažkur už sienos sumykė karvė. Senė čiupo medinį kibirėlį ir smuko pro šonines duris į tamsą gretimą patalpą. Jaunasis vyras, pasisukinęs troboje, išėjo vėl į kiemą. Vakaro prietemoje buvo matyti, kaip pora vyrų ir viena mergaitė baigė krauti ir minti sausą šieną kiemo kampe stovinčioje keturiais stulpais ir šiaudiniu stogu pašiūrėje. Kitame kiemo kampe juodavo klėtis, kurioje buvo laikomi grūdai, kai kurie ūkio padargai ir pakinktai. Kažkur už klėties, pievoje, prunkstė, žolę ėsdami arkliai.

BEPIRŠTIS ANTANAS

Č. DAUMANTAS

Seniai, seniai, kai mano senelis dar buvo jaunas bernaitis, Lietuvoje gyveno vienas labai protingas gydytojas. Jis galvojo: jei žmogus nešvariai gyvena, jį apipuola visokios bakterijos, žmogus sunkiai serga, nustoja daug sveikatos, sutrumpina savo gyvenimą. Taip pat kai žmogus šnekėdamas ima vartoti svetimus žodžius, tai netrukus jo lietuviškoji kalba pasidaro negryna. O po to jis nejučiomis įpranta svetima kalba kalbėti, svetimais papročiais gyventi, svetimiesiems pritarti. Jis nusigręžta nuo savųjų, nebenori su lietuviais susitikti. Apie tokį žmogų visi sako: — Žiūrėkite, ten eina lietuvis numirėlis!

Tuo metu Lietuvą valdė rusai. Jie žmones taip persekiojo, jog neleido turėti nei lietuviškų mokyklų, nei lietuviškų knygų, nei laikraščių. Jie norėjo, kad visi kalbėtų, mokytųsi, skaitytų, rašytų rusiškai. Ir žinot, lietuviai pradėjo į savo kalbą maišyti rusiškus žodžius. Juo toliau, juo daugiau žmonių išmoko rusiškai. Netrukus gal visi žmonės būtų surusėję. Tuomet sukrito sujudo mokytieji lietuviai: kunigai, vyskupai, gydytojai ir kiti. Tas gydytojas, Jonas Basanavičius, ryžosi ilgiau nebelaukti. Susitaręs su savo draugais, pradėjo slapta leisti pirmą lietuvišką laikraštį. Jį pavadino "Aušra". Tame laikraštyje jie nuolat rašė, kad reikia stengtis kalbėti grynai lietuviškai, o taip pat reikia išmokti lietuviškai skaityti, rašyti. Jei ne, tai pats nepajusi, kaip tapsi lietuvis numirėlis.

Lietuviai paklausė. Slapta mokėsi, slapta skaitė rašė, slapta laikraščius ir knygas spausdino. Atgijo visa tauta!

Jonas Basanavičius turėjo brolių Antaną. Šis Ožkabaliuose buvo ūkininkas. Arė, sėjo, pjovė, kūrė. Šventadieniais, nuo rusų policijos pasislėpęs, skaitė "Aušrą". Ir buvo jam labai liūdna, kad nemokėjo rašyti, nes laikraštyje jo brolis Jonas ragino užrašinėti visokius senų žmonių pasakojimus. Antanas ryžosi mokytis. Nuo sunkaus darbo sukietėjusiais pirštais paėmė pieštuką. Paklojo sąsiuvinį. Pamėgino. Prakaitas išpylė, kol parašė kelias dideles, kreivas, griūvančias raides. Jei būtų matęs, būtų susijuokęs. Bet Antanui buvo nejuokai. Jis tik atsiduso ir vėl rašė, rašė,

Bet rudenį atsitiko skaudi nelaimė. Kuliant javus, mašina, kaip liūtas, pagriebė Antano ranką. Stiprus jis buvo

vyras, brūkšt! ir ištraukė iš mašinos dantų. Bet jau ne ranką: jo dešinė buvo panaši į kastuvą. Trūko visų keturių pirštų.

Labai nuliūdo Antanas. Ir kaip neliūdės! Juk kiekvienas ūkininko pirštas yra darbininkas. Kaip jis dabar dirbs? O kaip pasakas užrašinės?

Ilgai gijo ranka. O kai sugijo, tai griaudu buvo į ją žiūrėti. Kiek vargo Antanas turėjo, nuo ryto iki vakaro dirbdamas su tokia ranka! Šimtus darbų jis dirbo, lyg su vėžio žnyplėmis. Kirvis krito iš delno, mazgas nesimezgė, pakinkytas arklys išsikinkydavo. Daug kur nesisekė.

Kai pamažu apsiprato su savo nelaime, jis ryžosi vėl mokytis rašyti. Bet kur tau! Pieštukas slido iš žnyplių, rašė nežinia ką. O raidės, raidės! Kaip su vištos koja parašytos.

Rasojo Antano kakta, šilo nugara. Tačiau jis vis rašė, kreiveliojo, tepė. Daug sąsiuvinių prirašė, daug pieštukų sudilino, bet ką tu jam padarysi! — rašyti išmoko.

Tada jis surašė visas pasakas, kurias pats iš mažų dienų žinojo, ir pasiuntė jas broliui Jonui. O Jonas, kaip tremtinys, tuomet gyveno tolimoje Bulgarijoje.

Jonas tuojuo atsiliepė, pagyrė, paragino rašyti daugiau, nes jis jau esąs susitaręs su Amerikos lietuviais atspausdinti keletą negirdėtų pasakų knygų.

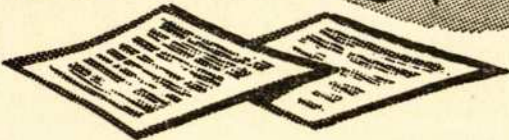
Tada Antanas po darbo ėjo pas kaimynus senelius, pas senas močiutes, klausėsi jų pasakų, užrašinėjo kiekvieną žodį. Viską siuntė gydytojui Jonui. Jonui pasakas siuntė ir kiti užrašinėtojai iš kitų Lietuvos vietų, bet niekas tiek daug neužrašė, kaip tas bepirštis Antanas. Netrukus tų pasakų ir dainų net kelios knygos buvo atspausdintos.

Kai mano senelis buvo jaunas bernaitis, rusai lietuvius nesvietiškai spaudė. Bet dabar jie spaudžia šimtą kartų labiau. Lietuvoje žmonės vėl nebeturi laisvės, ką jie nori, skaityti, rašyti. Mokyklose moko rusiškai, įstaigose kalba rusiškai, neleidžia laiškų į kitus kraštus siųsti. Nebeliko laisvų ūkininkų, kiekvienas dreba, kad jo neišvežtų į Sibirą. Džiaugiasi laisve tik tie, kas pasiryžo ir suspėjo iš Lietuvos pasitraukti. Jie dabar gyvena tolimiausiuose pasaulio kraštuose, sunkiai dirba, vargsta, turi naujų kalbų išmokti, prie vietinių papročių prisitaikyti. Vaikams dar blogiau: jie visą savaitę mokosi nelietuviškai. Ar neims ir jie maišyti lietuviškų žodžių su svetimais?

Užtat žymieji lietuviai ir dabar, kaip anuomet, šaukia:

— Neužmirškite lietuvių kalbos! Mokykitės lietuviškai skaityti, rašyti! Netapkite lietuviiais numirėliais!

MOKYKLOS IR Mes

LAIŠKAS IŠ ROMOS

Kiekvienas keliauninkas, kurs pasiekia Amžinąjį Miestą, trokšta pamatyti netik Šv. Tėvą, didžiausias ir puikiausias Bazilikas, bet taip pat ir katakombas. Čia noriu papasakoti truputį apie katakombas ir apie vieną jaunutį katakombų ddvyrį.

Katakombos yra keliolikos ar keliasdešimt kilometrų Romos priemiesčiuose po žeme iškasti koridoriai (kai kur 3 ar 4 aukštų), išvedžioti vingių vingiais, kad tik gerai patyrusio vadovo vedamas gali drįsti į jas eiti, — kitaip paklysi ir kelio atgal nerasi. Iškasė jas senieji romėnai numirėliams laidoti. Kai Romos imperatoriai pradėjo persekioti krikščionis, jie rinkdavosi į katakombas, čia melsdavosi, laikydavo šv. Mišias, stiprindavosi Dangiškąja Duona, čia apraudodavo bei laidodavo nukankintus tikėjimo brolius. Dėl kankinių kapų ir šiandien katakombos taip labai gerbiamos. Dažnai čia gali rasti kunigą, aukojantį šv. Mišių Auką ar būrelį maldininkų, kurie nešasi kap relikviją šventos žemės grumstelį atminimui.

Lankydami katakombas, atsimenam ir pirmuosius kankinius už tikėjimą. Labai smarkių persekiojimų metu apsiėmė kalėjime esantiems krikščionims nuvesti Šv. Sakramentą 13 metų

berniukas Tarcizijus, nes iš vyresniųjų niekas ten įeiti negalėjo. Kai Tarcizijus ėjo gatve, jį užpuolė pagonių vaikai ir ėmė klausinėti, ką nešas. Sužinoję kur keliauja, pradėjo mėtyti akmenimis ir užmušė. Tarcizijus mirė, bet neatgniaužė rankučių, kad vaikai neišniekintų Švenčiausiojo. Krikščionys mažąjį kankinį greit pradėjo garbinti, kaip šventąjį.

Kad tokios katakombos būtų Lietuvoje, ten galėtų žmonės slėptis nuo tikėjimo priešų — komunistų. Kai po tremties grįšim vėl į Nemuno šalį, rasime ją aplaistytą kankinių krauju. Rasime daug drąsiai už tikėjimą žuvusių mūsų jaunųjų draugų — naujų šventųjų.

J. Juozukas

BERNIUKŲ STOVYKLA PRANCIŠKONŲ VIE- NUOLYNĖ

Šią vasarą Tėvai pranciškonai pirmą kartą surengė stovyklą berniukams prie savo vienuolyno, Kennebunkport, Maine. Berniukų buvo kelios dešimtys, suvažiavę iš įvairių miestų: iš Bostono, Lawrenco, Brooklyno ir iš kitur.

Stovykla prasidėjo liepos 1 d., o baigėsi rugpjūčio 5.

Mes, stovyklautojai, gyvenome svečių namuose įrengtam dideliam kambary (viso 22 ber-

Būrelis berniukų, atostogavusių Tėvų Pranciškonų vasaros stovykloje

niukai). Su mumis visada būdavo du tėvai pranciškonai: Tėvas Bernardinas ir Fr. Gediminas. Jie mus globodavo, mus lydėdavo į jūrą, į miestą ir kt.

Kokia buvo stovyklavimo tvarka ir ką mes veikėme? Mūsų diena buvo tokia: iš ryto 7 valandą švilpukas. Visi keliausi, meldžiasi, prausiasi. Po to apsirengiam ir einam į bažnyčią. 8 valandą — pusryčiai. Po pusryčių eidavom kloti lovų. Po to prasidėdavo darbas: vieni valydavo miegamąjį, kiti — prausyklą, tretį — kiemą. Paskui būdavo lietuvių kalbos pamokos. Ten rašydavom, skaitydavom, klausydavom pasakų. Po pamokų žaisdavom krepšinį. Žaidimui aikštelę mes patys įsirengėm. Ne tik žaisti, bet ir šiaip pabėgioti buvo daug vietos: aplinkui didelė vienuolyno pieva, o toliau miškas.

12 valandą — pietūs. Po pietų — maudytis į Atlantą. Kartais vanduo būdavo labai pakilęs, o kartais nuslūgęs. Ypač patikdavo okeanas, kai būdavo didelės bangos.

4 valandą gaudavom pavakarių, paskui žaisdavom iki 6 val. kada valgydavom vakarienę. Po vakarienės vėl turėdavom laisvo laiko žaidimui iki aštuonių.

Be kasdieninės programos turėjom ir įvairumų. Du kartus surengėm piknikus. Juose dalyvavom tik mes vieni: ten pat kepėm bulves, žaidėm, triukšmavom.

Mėnuo su trupučiu prabėgo nematant.

Paveikslėlyje matot mūsų veidus. Jie išėjo neryškūs. Gal pažinsit, o gal ir ne, nes ir mes patys vos vos atspėjam, kur kas yra. *Edmundas Adomaitis*

PAŠTO *Eglutė*

LAIŠKAI *Redaktoriui*

Parašo mums kai ką ir patys Eglutės skaitytojai. Vėliau gal sudarysime visą skaitytojų raštų skyrelį. O dabar dedame vieną tolimos skaitytojos eilėraštuką. Pasiskaitykime visi.

METELIAI EINA...

Jau antri meteliai eina
Kaip aš liūdžiu čia,
Kaip norėčiau aš pabūti
Paukštele maža.

Ir toli, toli nulėkti —
Į tėvų žemele,
Aplankyti tėvelio kapą
Ir savo senele.

Pasimelsti prie jų kapo
Būtų miela, miela
Ir uždėti žalių rūtų
Nors šakelę vieną.

Aldona Kasperavičiūtė
Belo Horizonte,
Brazilija.

LAIŠKAS KUNIGUI, IŠRAŠIUSIAM EGLUTĘ DOVANŲ

Gerbiamas Tėveli,

Labai seniai beparašiusi, vėl išdrišau prakalbėti į gerbiamą Tėvelį. Turiu didelį džiaugsmą, gaudama Tamstos man užsakytą Eglutę. Eglutės labai laukiu ir po daugel kartų ją skaitau. Laikraštėliu dalinuos ir su Virginute (3 metų), nes ten yra gražių paveikslėlių. Virginutei

Eglutė taip patinka, kad ji laikraštėlį savinasi ir sako, kad jis jos yra.

Tokių lietuviškų laikraštėlių vaikams Australijoje nėra. Labai širdingai už jį dėkoju.

Daugiau pas mus tokios naujienos. Neseniai mūsų stovyklą aplankė nepažįstamas kunigas lietuvis. Man su Poviliuku buvo gera proga atlikti išpažintį.

Mokykloje moko mus tik angliškai.

Dar kartą dėkui už Eglutę ir linkiu Tamstai, Tėveli, laimės ir sveikatos.

Adelė Kviecinskaitė
Wacol, Australija.

LAIŠKAI *Skaitytojams*

NAUJAS EGLUTĖS ADMINISTRACIJOS ADRESAS

Naujas (laikinas) Eglutės administracijos adresas yra: 366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass. Eglutę administruoja A. Peldžius. Tuo adresu ir vardu rašyti visais Eglutės administracijos (užsakymų, prenumeratos, platinimo) reikalais.

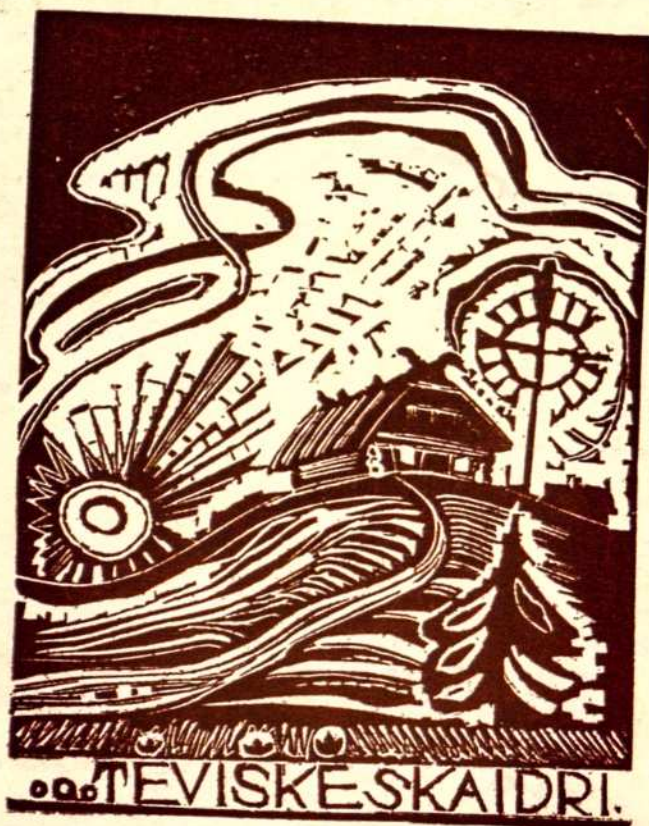
METAI BAIGIASI

Šiais metais išeis dar du Eglutės numeriai. Lapkričio mėn. (jau renkamasi) — apie gruodžio 1 d. ir gruodžio mėn. — prieš Kalėdas.

Nelikite be Eglutės ir kitais metais. Jau pats laikas atnaujinti savo prenumeratą ir surasti naujų skaitytojų. Užsakykite Eglutę dovanų kituose kraštuose gyvenantiems skaitytojams.

D. JANUTA
1733 SO. DESPLAINES ST.
CHICAGO 16 ILL

ALp 1785
Larch.

92.311160